

Ga je als toerist naar Antigua, dan krijg je het volgende te zien. Kom je met het vliegtuig, dan zul je landen op V.C. Bird International Airport. Vere Cornwall (V.C.) Bird is de premier van Antigua. Misschien ben je wel het soort toerist dat zich afvraagt waarom een premier een vliegveld naar zich laat vernoemen – waarom niet een school, waarom niet een ziekenhuis, waarom niet een of ander belangrijk monument? Je bent een toerist en je hebt nog geen school op Antigua gezien, je hebt het ziekenhuis op Antigua nog niet gezien, je hebt nog geen monument op Antigua gezien. Terwijl het vliegtuig de landing inzet, verzucht je misschien: wat een mooi eiland is Antigua – mooier dan alle andere eilanden die je ooit gezien hebt, en die waren elk op hun eigen manier ook heel mooi, maar veel te groen, veel te weelderig begroeid, waaruit je opmaakte dat er nogal wat regen viel, en regen is wel

het laatste waar je als toerist behoefte aan hebt, want je moet denken aan al die zware en kille en donkere en lange dagen dat je in Noord-Amerika (of, erger nog, Europa) gewerkt hebt om het geld bij elkaar te verdienen voor een vakantie op dit eiland (Antigua), waar de zon altijd schijnt en waar het heerlijk warm en droog is gedurende de vier tot tien dagen dat je er zult verblijven; en omdat je op vakantie bent, omdat je een toerist bent, zul je je geen moment afvragen hoe het zou zijn om dag in, dag uit te moeten leven in een gebied dat voortdurend met droogte te kampen heeft en waar je dus zuinig moet zijn op elke druppel water (terwijl je toch wordt omringd door een zee en een oceaan – de Caribische Zee aan de ene kant, de Atlantische Oceaan aan de andere).

Je stapt uit het vliegtuig. Je gaat door de douane. Aangezien je een toerist bent, een Noord-Amerikaan of Europeaan – en, laten we er maar niet omheen draaien: een witte – en geen Antiguaanse zwarte die uit Europa of Noord-Amerika terugkeert naar Antigua met dozen vol goedkope kleren en etenswaren waar familieleden om zitten te springen, kom je vlot door de douane. Je bagage wordt niet doorzocht. Na

de douane sta je in de warme, schone buitenlucht: je voelt je onmiddellijk gelousterd, onmiddellijk voel je je gezegend (dat wil zeggen: uitverkoren); je voelt je vrij. Je ziet een man, een taxichauffeur; je vraagt hem je naar je bestemming te brengen; hij noemt een bedrag. Je denkt onmiddellijk dat dit bedrag in plaatselijke valuta is, want als toerist ben je thuis in dit soort zaken (wisselkoersen), en je voelt je nog vrijer, want het lijkt zo goedkoop, maar dan voegt de chauffeur eraan toe: 'In Amerikaanse valuta.' Wie weet zeg je: 'Hmmm, heeft u misschien een lijst met de officiële tarieven?' De chauffeur is gezagsgetrouw en laat je de lijst zien, en hij verontschuldigt zich voor de ongelooflijke stommititeit die hij begaan heeft door je zomaar een bedrag te noemen dat zo sterk (in zijn voordeel) verschilt van het officiële tarief. Je wordt naar je hotel gereden door deze taxichauffeur in zijn taxi, een gloednieuwe wagen van Japanse makelij. Jullie rijden over een weg die nodig hersteld moet worden. Maar je stemming is niet kapot te krijgen, dus je zegt: 'O, wat zijn deze beroerde wegen een verademing na die schitterende snelwegen die ik gewend ben in Noord-Amerika!' (Of, erger nog, in Europa.) De chauffeur

is roekeloos, rijdt midden op de weg als hij denkt dat er geen tegenliggers aankomen, haalt in onoverzichtelijke bochten heuvelopwaarts in, rijdt 95 kilometer per uur op smalle, bochtige wegen waar het verkeersbord – een roestig, gehavend geval, dat nog uit de koloniale tijd stamt – zestig kilometer per uur aangeeft. Misschien sta je doodsangsten uit (je bent op vakantie; je bent een toerist); misschien vind je het opwindend (je bent op vakantie; je bent een toerist), maar als je uit New York komt en daar ook geregeld een taxi neemt, ben je wel aan deze rijstijl gewend: de meeste taxichauffeurs in New York komen immers uit deze contreien. Je kijkt uit het raam (je wilt waarvoor je geld); het valt je op dat iedereen hier in een gloednieuwe of zo goed als gloednieuwe auto rijdt en dat het allemaal japanners zijn. Amerikaanse auto's zijn er niet op Antigua – althans geen nieuwe, ze zijn allemaal zeker tien jaar oud. Je kijkt nog eens goed en je denkt: wat vreemd, ze zien er gloednieuw uit maar wat maken ze een teringherrie, alsof het oude wrakken zijn, rijp voor de sloop. Hoe zou dat toch komen? Tja, misschien rijden ze wel op loodhoudende benzine, terwijl de motoren van deze gloednieuwe

auto's gebouwd zijn voor loodvrije benzine, maar je hoeft de man of de vrouw die achter het stuur zit niet te vragen of dat inderdaad zo is, want hij of zij heeft nog nooit van loodvrije benzine gehoord. Je bekijkt de taxi; je ziet dat het een Japanse wagen is, een model dat je zelf niet zo een-twee-drie zou aanschaffen; het is een zeer prijzig geval, een model dat niet is weggelegd voor iemand als jij, die zo hard moet werken en elke stuiver drie keer moet omdraaien om zich deze vakantie te kunnen permitteren. Hoe komt het dat zij zich zo'n auto wél kunnen permitteren? En zouden ze dan ook in een huis wonen dat even chic is als die auto? Nou nee. Het zal je dan ook verbazen dat de bestuurder van deze gloednieuwe, met verkeerde benzine volgegooide wagen in negen van de tien gevallen in een huis woont dat heel wat minder indrukwekkend is dan zijn auto; en als je naar het waarom hiervan zou vragen, dan zou je te horen krijgen dat de banken van regeringswege gestimuleerd worden om leningen voor auto's te verstrekken, maar dat het veel minder makkelijk is om een hypotheek op een huis te krijgen; en als je vervolgens naar het waarom daarvan zou vragen, dan zou je te horen krijgen dat

de twee grootste autobedrijven op Antigua geheel of gedeeltelijk in handen zijn van leden van de regering. Maar kom, je bent op vakantie en de aanblik van die gloednieuwe auto's die bestuurd worden door mensen van wie het nog maar de vraag is of ze wel op rechtmatige wijze aan hun rijbewijs zijn gekomen (er was ooit een schandaal over handel in rijbewijzen), zal je dus wel niet op dit soort gedachten brengen. Je komt langs een gebouw dat in stofwolken gehuld is en je denkt: dat zullen wel openbare toiletten zijn, maar als je nog eens goed kijkt, zie je dat er PIGOTT'S SCHOOL op het gebouw staat. Je komt langs het ziekenhuis, het Holberton Hospital, en o, wat stom dat je hier verder niet over nadenkt, want je bent nou wel op vakantie, maar stel dat je hart er even de brui aan geeft? Stel dat er een bloedvat in je hals knapt? Stel dat een van die lui die in die gloednieuwe, met verkeerde benzine volgegooide auto's rijden in een bocht heuvelopwaarts aan het inhalen slaat en dat je in de auto zit die van de andere kant komt? Vind je het een geruststellende gedachte dat de artsen die in het ziekenhuis werken door geen enkele Antiguaan vertrouwd worden? Dat Antiguanen steevast over de

artsen daar zeggen: ‘Ze moeten van me afblijven’; dat Antiguanen hen nooit als artsen aanduiden maar als ‘de drie mannen’ (ze zijn met z’n drieën); dat als de minister van Gezondheid zich niet lekker voelt hij het eerste vliegtuig naar New York neemt om een echte arts te raadplegen; dat als een van de andere ministers medische zorg nodig heeft, hij daarvoor eveneens naar New York vliegt?

Het is maar goed dat je je eigen boeken hebt meegenomen, want gewoon even naar de bibliotheek gaan om er een paar te lenen is er hier niet bij. Ooit had Antigua een prachtige bibliotheek, maar bij de Aardbeving (iedereen hier noemt dat zo – de Aardbeving: wij Antiguanen, want ik ben er zelf ook een, hebben een sterk gevoel voor verhoudingen, en hoe betekenisvoller iets is, des te betekenislozer maken wij het) raakte het bibliotheekgebouw zwaar beschadigd. Dat was in 1974, en niet lang daarna werd er een bord op de voorgevel gehangen met de tekst: DIT GEBOUW WERD ZWAAR BESCHADIGD BIJ DE AARDBEVING VAN 1974. HERSTELWERKZAAMHEDEN IN VOORBEREIDING. Inmiddels zijn we ruim tien jaar verder en die herstelwerkzaamheden laten nog steeds

op zich wachten, en misschien zie je dat wel als een eigenaardigheid van die eilandbewoners, die lui die afstammen van slaafgemaakten – wat een vreemd, ongebruikelijk tijdsbesef houden zij erop na. HERSTELWERKZAAMHEDEN IN VOORBEREIDING, en inmiddels is het vele jaren later, maar misschien zijn twaalf jaar en twaalf minuten en twaalf dagen wel allemaal één pot nat in een wereld die negentien kilometer lang is en veertien kilometer breed (de oppervlakte van Antigua). De bibliotheek is zo'n prachtig oud gebouw dat stamt uit de koloniale tijd, en het bord dat de herstelwerkzaamheden aankondigt, is een prachtig oud bord uit de koloniale tijd. Niet lang na de Aardbeving werd Antigua onafhankelijk van Engeland en werd het een zelfstandige staat, en de Antiguanen zijn daar zo trots op dat ze, om die dag te vieren, één keer per jaar naar de kerk gaan om God, een Britse God, hiervoor dank te zeggen. Sta echter maar niet stil bij de verwarring die in dat alles gelegen moet zijn en denk verder maar niet aan die zwaar beschadigde bibliotheek. Je hebt immers je eigen boeken meegenomen, onder andere zo'n nieuw boek over economische geschiedenis, zo'n

boek waarin wordt uitgelegd hoe het Westen (dat wil zeggen: Europa en Noord-Amerika nadat de Europeanen het veroverd en gekoloniseerd hadden) rijk is geworden: het Westen is niet rijk geworden door de vrije (en 'vrij' betekent in dit geval: onbetaald) en vervolgens onderbetaalde arbeid die generatie op generatie werd geleverd door mensen als ik, die je hier op Antigua overal om je heen ziet. Nee, het dankt zijn rijkdom aan de vindingrijkheid van kleine winkeliers in Sheffield en Yorkshire en Lancashire of noem maar op. En vlak vooral ook de uitvinding van het polshorloge niet uit, want al die edelmoedige geesten stonden voor niets toen ze eenmaal ontdekt hadden dat ze de tijd zomaar om hun pols konden gespen. (Dat ontbrak er nog maar aan! Eerst moesten we de gruwelen van de slavernij verduren en nu wordt ons ook nog de voldoening ontnomen die geput kan worden uit de gedachte: Klootzakken! Jullie hebben je rijkdom aan ons te danken!) Je hoeft dat ietwat onaangename gevoel dat je van tijd tot tijd bekruipt over zaken als uitbuiting, onderdrukking, overheersing dus niet te laten uitgroeien tot algehele gêne; het zou je vakantie eens kunnen verpesten. Wat jij

hebt is niet aan hen te danken; je bent hun niets verschuldigd, integendeel: je hebt hun een grote dienst bewezen, en dat kun je met talloze voorbeelden illustreren. Want kijk maar eens om je heen. Zo-even kwam je langs het gouverneurshuis. En nu kom je langs de ambtswoning van de premier en het parlamentsgebouw, en hoog boven alles uittorend, met een schitterend uitzicht op de haven van St. John's, staat daar de Amerikaanse ambassade. Zonder jullie hadden ze geen regeringsgebouw gehad, geen ambtswoning van de premier, geen parlamentsgebouw, geen ambassade van een machtig land. Nu kom je langs een villa, een opvallend huis, dat geschilderd is in de kleur van oude koeienstront, en op het dak staan talloze antennes en masten, zelfs nog meer dan op de Amerikaanse ambassade. Dit is het huis van een uit het Midden-Oosten afkomstige koopman, die nog geen twintig jaar geleden met zijn gezin naar Antigua kwam. Toen deze mensen net in Antigua waren, gingen ze de huizen langs met textielwaren, die ze in koffers op hun rug meesjouwden. Inmiddels hebben ze een groot deel van Antigua in handen; ze verstrekken de overheid regelmatig leningen,